
Van 16 tot en met 23 september '94 trokken zo'n 28 "vreemde vogels" van de vogelwerkgroep richting Zweden naar het befaamde Falsterbo. Voor de meesten was dit niet de eerste vakantie, maar een tocht op zoek naar het enorme verschijnsel "*Vogeltrek*", dat juist in de punt van Zweden overduidelijk is waar te nemen.

Paul en Alie Voorhaar

Geringde Jan, Nicolaan en Beppendief in Falsterbö

Voor het mannenclubje (Freek, Jan, Frank, Simon en Cees) was de eerste avond zeer bepalend voor de rest van de week. Bij het uitladen deponeerden zij hun etenswaar op de picknicktafel voor het huis. Dat zou deze week smikkelen en smullen worden geblazen; daar had Freek wel voor gezorgd. Misschien als straf dat zij hiermee toch wel een aantal douanebepalingen hadden overtreden, gebeurde er iets vervelends. Toen Freek zijn huisgenoten op een lekker blokje kaas bij de borrel wilde trakteren, bleek de 2½ kilo kaas volkomen spoorloos. Waren het kwajongens of was het de vos, die 's-avonds tussen de tenten naar eten en schoenen scharrelde? We zullen het wel nooit weten, maar bij de vele boterhammen die deze week door de mannen genuttigd zouden worden, om regen en het intensieve programma te kunnen trotseren, werden zij hieraan regelmatig herinnerd. Uit pure wanhoop smeerde Frank z'n boterhammen daarna maar met gemalen roodborstjes (vegetarische paté)

De eerste zaterdag was nog niet iedereen aanwezig of uitgeput van de reis, zodat alleen vrijwilligers een wandeling maakten over de hei. Onder deskundige

leiding van Bep, Nico, Adrie en Dick werden de eerste lessen gegeven: een Tureluur zingt "turelureluutluut" en een Groenpootruiter "tuut-luut-tuut".

Al gauw bleek hoe gevarieerd het gezelschap was, maar allen hadden één ding gemeen: "Het luisteren, kijken en leren van die kleine en grote, mooi gekleurde en grijze, maar steeds unieke vogels". Vogels, die ondanks alle studies van de afgelopen jaren, nog steeds een aantal vraagtekens oproepen, zoals bijvoorbeeld "Hoe weten ze nu wanneer en langs welke weg zij het beste kunnen vliegen, om weer terug te kunnen gaan naar hun winterverblijfplaats?" In de loop van de week zouden we er een hoop van leren, deels van de excursieleiding, deels van het vogeltrekstation in Falsterbo.

VARIATIE

Zoals gezegd een zeer gevarieerd gezelschap, maar de sfeer was de hele week fantastisch. Ook bleek dat er onder de vogelaars nog een hoop andere wijsheid aanwezig was.

Annelies, onze kleine dappere, oudste maar haast onvermoeibare deelneemster, wist alles af van paddestoelen en heeft een paar lekkere maaltjes kunnen

verzamelen. Ondanks dat ze zei veel minder te zien dan wij, was zij de eerste die de Kleine vliegvanger ontdekte in een tuintje. Cees hield zelfs een volledige lijst bij met planten, die we op onze wandelingen zagen. Hiermee had hij een dubbele functie en moest én omhoog én naar beneden kijken. Geen wonder dat hij zo moe was en geregeld overdag in slaap viel. Verder hadden we Jan "Zeiss", die van geen ophouden wist als er een aantal interessante exemplaren waren gezien. Maar hij heeft dan ook een hele goede bril. Dan was er "Geringde Jan", die volgend jaar een ligbed meeneemt, omdat hij van al dat omhoog kijken een "draaihal" kreeg. Ook was er "suk-suk-Jan", die met de koeien kon praten, evenals Femke. Jelle had het maar zwaar te stellen met dit stel en moest dagelijks zijn automaten uitkloppen.

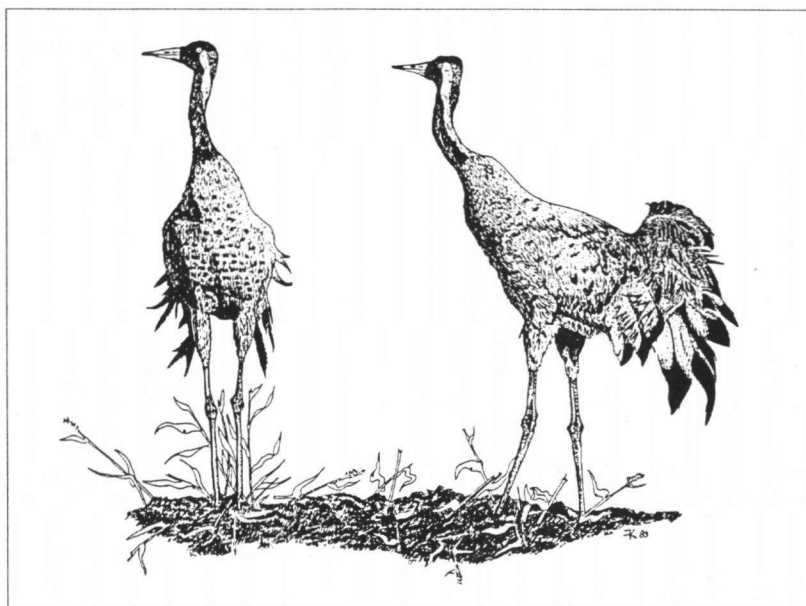
Te veel om iedereen op te noemen, maar de leiding, die meer dan een applaus, compliment of badge verdient, zullen we nog even de revue laten passeren. Allereerst onze "Bep-pendief", die het zwaar te verduren had met drie mannen in één tent. Zij hoorde bij "Nico-laan", die stillettjes als altijd (behalve 's avonds natuurlijk) tijdens de wandeling

verdwenen was, om alleen van de vogelgeluiden te genieten. Adrie (de kampvader) hield 's avonds na het eten tentcontrole, maar de meesten waren zo moe, dat van het opruimen niet veel terecht kwam. Last, but not least, Dick, die 's avonds in het Renaultje zat te ploeteren om alle ervaringen van de dag te noteren. Hij werd hierbij één keer vriendelijk doch zeer dringend gestoord door een Sperwer welke over zijn dak kroop, uit angst dat hij anders vergeten zou worden. Wij kennen Dick, hij slaat nog geen mus over.

DE PUNT

Zondag startten de excursies pas goed. Vaste prik van elke dag was 07.00 uur naar de "punt". Dit is zo'n beetje de meest zuidwestelijke punt van Zweden, zodat de vogels van daaruit de kortste overtocht naar Denemarken of Duitsland hebben. Na alle mooie verhalen over enorme aantallen vogels, die we eigenlijk nog niet helemaal geloofden, was nu het uur der waarheid aangebroken. Echt, het is waar, alhoewel met geen pen te beschrijven; de vogels vliegen je letterlijk om je oren. Sommigen vrij dicht langs de grond, om voor de grote overtocht nog net een graantje of rozebotteltje mee te pikken; anderen wat hoger en wat later op de ochtend, maar allen met hetzelfde doel "op weg naar het zuiden, naar een land met voldoende voedsel". Ook heel frappant was dat je in de loop der week bepaalde soorten vogels zag verdwijnen en andere soorten zag komen, die nu aan de grote overtocht begonnen.

Bij de punt stonden vogelaars in allerlei nationaliteiten. Zo was er Gunnar Roos, een Zweed dik in de zeventig, die al jaren op dezelfde plek staat te tellen. In het weekend waren er ook veel De-

Kraanvogels

nen. Toen op een gegeven moment een groepje Notekrakers probeerde aan de overtocht te beginnen (al met al gingen deze twijfelaars steeds weer terug!) vroeg een Deen hoe deze vogels in het Hollands heten. Ik antwoordde "Notekraker", maar dat begreep hij niet. Gedreven door het "Deunse smörrebröd" riepen we toen "Neutekreuker". En ja hoor, dat snapte hij. Niet ver van de punt stond de vuurtoren, met daaromheen een randje bebossing. Dit was een heel leuk plekje om rustende en fouragerende vogels te bekijken. Daar zat ook nog een Notekraker in een boom, een Zwarte specht en tal van kleine vogels. Ook zagen we een keer een Zwarte ooievaar. Een Ooievaar in Zweden is op zich al heel leuk, en wij zagen nog wel een zwarte. In het vuurtorengedebou is een ringstation gevestigd, dat onderzoek naar de vogeltrek doet. Er worden daar veel excursies gegeven en gelukkig hadden ze voor ons een uurtje vrij.

Na de punt ging de groep meestal naar de hei, de camping lag aan de rand daarvan. Zelfs

van voor je tentje waren de groepen vogels te zien, maar op de hei zelf was het uitzicht natuurlijk grootser. Tegen 11 uur 's morgens begon het daar wat warmer te worden en van de opstijgende warme lucht maakten de roofvogels gebruik om hoogte te winnen, alvorens zij aan de grote overtocht begonnen. Het voordeel voor ons was, dat wij koffie en stoeltjes mee konden nemen; óf er werd iemand aangewezen die brood moest smeren. Zo was bijna geen half uurtje onbenut. Ook bij slecht weer werd doorgewandeld en paraplu's en regenjacks moesten onze apparatuur beschermen. Want zo bij elkaar genomen liep er een aardig kapitaaltje aan kijkers rond.

KRAANVOGELS

Het middagprogramma ging meestal naar een iets verder gelegen leuke vogelplek waar dan een wandeling van zo'n twee uur werd gemaakt. Ook 's middags werden vaak hele leuke waarnemingen gedaan. Een Visarend langs het strand, een aantal Steenarenden bij de steengroeve, een enorme groep Rode wouwen bij de vuilnisstortplaats, tijdens de autotocht een behoor-

lijke groep Kraanvogels en op een gegeven moment zelfs koeien in de boom. Was het omdat we een beetje moe begonnen te worden, of was dit net zo'n grapje als bij het meer van Børringe, waar Adrie gedurende een aantal minuten een Visarend volgde, die aan de schemerige horizon toch een meeuw bleek te zijn. Of was het toch een arend? Dat zullen we wel nooit te weten komen.

Het was een hele gewaarwording aan het meer van Børringe, van 's-avonds 18.00 tot ± 20.30 uur wachten, in het heuvelland, in kou en een steeds donkerder wordende schemering, op de Kraanvogels. Onderweg hadden we er al aardig wat gezien, maar

dáár moesten ze neerstrijken, dat was al jaren achtereen gebeurd. Maar vanavond, hoe romantisch de volle maan ook scheen, kwamen ze niet. Gelukkig kwamen door het heldere maanlicht nog wel een aantal mooie V-vormige groepen ganzen en riepen de Bosuilen in het donker. Op zich toch heel geslaagd.

De week was al weer bijna om. Na de ochtendexcursie op vrijdag moest een aantal deelnemers al weg omdat zij zaterdagmiddag terug moesten zijn in Nederland. Juist die dag werd een topper. Al bij de punt was het stralend mooi weer en was de trek beduidend groter dan voorheen. Hierop hadden al die

vogels zitten wachten. 's Middags op de hei konden de kijkers en de filmcamera het spektakel bijna niet aan. Hele groepen Bultzards (zo groot als de zwermen Spreeuwen in Nederland) maakten van het mooie weer en de thermiek gebruik en bezorgden ons een schitterend schouwspel en op het laatst nog een hele studie naar het silhouet en vleugelpatroon van een Bastaardarend. Dit was een fantastische herinnering aan een vakantie in een schitterend Zweden. Dit alles was natuurlijk mogelijk gemaakt door de wondere wereld van onze gevleugelde vrienden. Een wereld die iets duidelijker voor ons is geworden, maar die toch nog steeds onvoorspelbaar blijft.

Gooise vogelaars aan het werk in Zweden. Links vooraan de Nicolaan (Foto: Rob Kole).